

Ганна СОКІЛ

**РОЛЬ НАУКОВОГО ТОВАРИСТВА
ІМ. ШЕВЧЕНКА В ІСТОРІЇ
УКРАЇНСЬКОЇ ФОЛЬКЛОРИСТИКИ
(до 140-річчя створення Товариства)**

У статті окреслено головні етапи розвитку, концептуальні засади української фольклористики кінця XIX — першої третини XX століття. Акцентовано на організаційній ролі НТШ у становленні й утвердженні наукових підходів, систематичної дослідницької роботи. У контексті діяльності Товариства висвітлюється значення видатних представників — І. Франка, М. Грушевського, В. Гнатюка як ініціаторів фольклористичної праці.

Ключові слова: Наукове товариство ім. Шевченка, Етнографічна комісія НТШ (1898—1939), систематизація, узагальнення, наукові засади.

На зламі XIX—XX ст. у фольклористиці Галичини відбувся процес, який можна охарактеризувати як перехід до систематизації та узагальнення, науково-теоретичних обґрунтувань. Ознакою цього етапу стало визначення предмета фольклористики, її завдань і методів дослідження, розроблення та вдосконалення понятійного апарату. Це період, коли українська інтелігенція в Галичині вже була налаштована творити справжню науку. Вона формувала національну самосвідомість через широку мережу громадсько-політичних, культурно-освітніх, наукових організацій і товариств, які виникли в останній чверті XIX ст. Засноване 1873 року Літературне товариство ім. Шевченка у Львові об'єднало українську інтелігенцію навколо національної ідеї з метою «створити захист для українського слова поза межами царсько-жандармської влади» [15, с. IX].

Організаторами й меценатами товариства були: Є. Милорадович, М. Жученко, О. Кониський, Д. Пильчиків, а з галичан — С. Качала. І хоча спочатку планували назвати Товариство «Галич», згодом його організатори зійшлися на імені Шевченка, яке з'єднало розділених кордоном представників української нації. Статут Літературного товариства ім. Шевченка затверджено 11 грудня 1873 року і з того часу почався відлік його діяльності.

Товариство у Львові виникло майже тоді, коли й Південно-Західний відділ РГТ у Києві, до якого входили такі авторитети, як В. Антонович, М. Драгоманов, П. Чубинський. Ніби передбачаючи недовге існування наукового центру в Києві, та, зрештою, навчені досвідом ще 1863 року (Валуєвський циркуляр), представники інтелігенції хотіли створити захист для рідного слова поза межами підросійської частини України. Їх побоювання про долю української мови незадовго були оправдані, бо не забарився горезвісний Емський указ (1876). Припинено діяльність Південно-Західного відділу РГТ у Києві. Натомість наукову діяльність, розгорнуту попередниками, продовжили у Львові в Літературному товаристві, яке згодом було реорганізоване в Наукове товариство імені Шевченка (1892) і проіснувало до 1939 року. Ініціаторами такого реформування стали також наддніпрянські й галицькі діячі (О. Кониський, О. Барвінський, Д. Гладилевич та інші).

Наукове товариство у Львові, створене на зразок європейських академій, нерозривно пов'язане із загальноукраїнською наукою. У його структурі діяло

три секції — історико-філософська, філологічна та природничо-математично-лікарська з різними комісіями. При перших двох — Етнографічна комісія. Залежно від амплітуди функціонування товариства відповідно розвивалася й народознавча галузь. Для фольклористики окресленого періоду характерні такі тенденції: перехід від збирання до публікацій та глибокого наукового опрацювання народної словесності; посилені увага до жанрових і тематичних збірань; організація систематичної дослідницької роботи; звернення до вивчення етномузикознавчого аспекту; постановка нових теоретичних проблем.

Дослідники продовжували розв'язувати ті вузлові аспекти, які розпочали їхні попередники (М. Максимович, М. Шашкевич, І. Вагилевич, О. Бодяньський, М. Костомаров, П. Куліш, П. Чубинський, М. Драгоманов): суспільна роль усної словесності, відображення в ній життя етносу, а звідси співвідношення національного, локального та універсального, увага до окремих носіїв народної творчості, про історичну періодизацію фольклору, колективного та індивідуального в творчому процесі. Фольклористи Галичини зробили чимало цінних досліджень поетики, історичного вивчення матеріалу, методичних принципів та прийомів. Зовсім новим етапом стало обстеження робітничого фольклору, зокрема бориславського циклу. Увагу до новотворів одним із перших у Галичині звернув І. Франко, а продовжили В. Гнатюк, Ф. Колесса. Об'єктом інноваційних дослідницьких інтересів учених стали також пісні про еміграцію, світову війну, українське січове стрілецтво. Українська фольклористика за весь той час збагатилася величезною кількістю зібраного матеріалу, ґрунтовними дослідженнями з історії, теорії окремих жанрів, методології.

Такого піднесення національного відродження та розвитку науки, як у зазначений період, з часів «Руської трійці» Галичина не знала. Особливо продуктивним виявився проміжок від надання товариству статусу наукового і до початку Першої світової війни (1892—1914). У воєнний час (1914—1918) темпи наукової роботи помітно знизилися. Відтак наступне двадцятиліття (1919—1939) характеризувалося поступовим відновленням науки та нестабільними тенденціями у фольклористичі, зважаючи на ті суспільно-політичні події, які відбувалися і в Галичині, і в усій Україні.

Якісно новий етап виявився у зв'язку з переїздом до Львова 1894 року М. Грушевського. Віддаючи належне «Великому Українцеві», не можна зігнорувати те, що ґрунт для фольклористики в Галичині вже підготував І. Франко та його оточення. А з приходом молодого науковця з Києва посилилась і поглибилася систематична дослідницька праця. Талант М. Грушевського залучати до роботи наукових працівників незадовго дав вагомі результати. За його протекцією членом НТШ став сам І. Франко (1895), згодом когорту фольклористів поповнено також молодими силами (В. Гнатюк, З. Кузеля, О. Роздольський, Ф. Колесса).

Очевидно, якби М. Грушевський приїхав до Львова на десять років раніше, йому не вдалося б досягнути тих результатів, які він здобув тут на прищипі української науки, бо тоді суспільство ще не було готове до цього, оскільки не вистачало ентузіастів, які могли б серйозно займатися наукою. Тому важливу роль відіграло порозуміння між членами Товариства на початкових стадіях роботи. У цьому контексті варто наголосити на взаємній науковій діяльності «великої трійці» — М. Грушевського, І. Франка та В. Гнатюка, — які, за висловом В. Яніва, залишаться у пантеоні найвидатніших українців усіх часів завдяки своїй праці в НТШ [21, с. 7]. Перший із них був головою НТШ (1897—1913), другий — директором філологічної секції (1898—1907), останній — довголітнім секретарем НТШ (1898—1926). Усіх їх об'єднувала спільна діяльність в Етнографічній комісії, спрямована на виявлення важливих духовних цінностей. Цей час увійшов в історію як «золота доба».

З діяльністю НТШ суттєво змінилася на краще мовна ситуація. Українська мова не лише розширила межі свого побутування в галузі філології, історії, етнографії, права, природничих наук, математики і медицини, а й збагатилася новими ідеями, термінами й зворотами. Чимало корисного лінгвістичного матеріалу почерпнуто з величезної кількості опублікованих джерел, насамперед з усної народної словесності, з пам'яток давньої літератури та ін.

Високо оцінюючи роботу товариства, І. Франко завдячував насамперед організаторським здібностям М. Грушевського. «З усього того, що тепер робиться в Галичині, — писав І. Франко, — крім праці над усвідомленням і політичним згуртуванням

мас народних, найвартніші, по-моєму, ті початки систематичної праці наукової, яку зорганізував при Науковім тов. ім. Шевченка проф. М. Грушевський, і яка вже тепер здобуває і товариству, і цілому нашому народові признання — звісно, не дома, не серед широкого загалу русинів, а поза границями нашого краю, там, де люди займаються наукою і цінять наукову працю. Я чув із уст проф. Ягича слова гарячого признання для тої, хоч і як поки що скромної праці, і слова здивування, як се товариство ухитряється при таких мізерних фондах продукувати так багато. А з уст одного польського вченого я чув заяву, що те, що тепер робить товариство ім. Шевченка, се перший примір такої дружньої праці не тільки в історії галицько-руського, але загалом у історії українсько-руського духового життя» [18, с. 360].

У розвитку науки НТШ стало новим етапом і швидко завоювало симпатії українців, здобуло поважне місце серед наукових інституцій слов'янського світу. З його діяльністю розпочалася систематична наукова праця, організатором якої був М. Грушевський. «Хто б там не приписував собі заслугу зреформування сего Товариства, — писав І. Франко 1901 року, — все одно треба сказати, що заслуга зорганізування в ньому наукової праці вповні належить проф. М. Грушевському. Чоловік широкої освіти, незламної волі і невичерпної енергії, він сполучає в собі серйозність і критицизм ученого-історика з молодечим запалом для справи піднесення рідного народу [...]. Ті мало не 70 томів наукових і літературних публікацій, виданих за той час під його редакцією, за його ініціативою і при його діяльній допомозі, то далеко не все, то, може, лиш половина його праці» [19, с. 160—161]. З наведеної цитати простежується, як високо оцінював І. Франко організаторську та наукову діяльність М. Грушевського і його роль у реформуванні НТШ. Хоча це були тільки початки роботи М. Грушевського як голови НТШ, І. Франко зумів розпізнати в ньому неординарну постать — талановитого керівника і здібного науковця.

Безпосередньо сам М. Грушевський приділяв багато уваги питанням місця фольклористики, етнографії у світовій науці. З його приходом усе частіше почали з'являтися в «Записках НТШ» розвідки, приурочені до цієї галузі, рецензії на

фольклористичні видання українських та зарубіжних авторів. Для успішного проходження наукової роботи він готував і залучав молодь. Разом з І. Франком спонукав О. Роздольського, В. Гнатюка до співпраці в перших томах «Етнографічного збірника». 1901 року було запропоновано тоді ще студентові Віденського університету Зенону Кузель подавати систематичні огляди західноєвропейських наукових видань до бібліографічного відділу «Записок НТШ», що молодий дослідник ретельно виконував упродовж тривалого часу.

Роль НТШ (ініціатива М. Грушевського, І. Франка) і в заснуванні окремої серії для публікування фольклорно-етнографічних матеріалів («Етнографічний збірник», 1895—1929), адже до того часу не існувало спеціальних часописів, де можна було б поміщати уснопоетичні матеріали чи теоретичні розвідки. Українські дослідники змушені були друкувати фольклорні записи разом із розвідками у російськомовних періодичних виданнях — «Киевская старина» (1882—1906), «Сборник Харьковского историко-филологического общества» (1886—1916), «Этнографическое обозрение» (1889—1916), «Живая старина» (1891—1916), а також у польських — «Lud», «Wisła») та ін. Як слушно зауважив Ф. Вовк, що «не будши господарем у своїй власній хаті, наш український народ не мав досі ні своєї наукової літератури, ні своїх власних наукових інституцій, і наші праці, як і наші робітники на етнографічному полі мусіли шукати притулку то у московській, то у польській, то інших слов'янських і позаслов'янських літературах» [1, с. XVIII]. Із початком видань «Етнографічного збірника», згодом і «Матеріалів до української етнології» (1898—1929) нарешті настала можливість оприлюднювати наукові статті, публікувати фольклорно-етнографічні матеріали рідною мовою.

Пріоритет української мови сприяв інтенсивній діяльності НТШ. На перше місце ставились національні інтереси. Одним із засадничих принципів було публікування матеріалів, пов'язаних безпосередньо з Україною. Цим закладено основу, а заодно й наукову базу для подальшої праці і взаємозв'язків з українськими та зарубіжними дослідниками, що простежується з публікацій, зокрема основного друкованого органу Товариства — «Записок НТШ», які мали також забезпечувати міжнародні контакти.

Найпродуктивнішим для часопису, як і діяльності НТШ загалом, став період з 1895 по 1913 рік, упродовж якого редагував його М. Грушевський. Якраз тоді інтенсивно публікували свої праці І. Франко, В. Гнатюк, Ф. Колесса, Ф. Вовк, М. Возняк, З. Кузеля. «Записки» виступили трибуною для теоретичних розвідок, у яких порушували загальнонаукові проблеми про усну словесність, досліджували окремі фольклорні жанри, розглядали питання історії фольклористики (див.: [13, с. 406—422]). Здебільшого йшлося про дослідження персоналій. Цю проблему порушено в статтях В. Доманицького про З. Доленгу-Ходаковського [7, с. 1—43], М. Кордуби «Розвідки д-ра Раймунда Фридриха Кайндля з етнографії рускої» [10, с. 1—10], І. Франка «Еміль Коритко, забутий слав'янський етнограф» [17, с. 82—122], А. Франка «Григорій Ількевич як етнограф» [16, с. 91—122, 123—156, 117—139]. Низку публікацій у «Записках НТШ» приурочено культурним взаєминам українців, у яких ідеться про фольклористичні зв'язки, листуванню відомих науковців, громадських діячів, наведено короткі біобібліографічні довідки [2, с. 339—390; 3, с. 165—240; 12, с. 5—10] тощо. Неоціненним джерелом інформації для дослідників були рецензії. «Діставши нову книжку в руки, — зауважив В. Дорошенко, — насамперед хапались переглядати рецензійний відділ» [8, с. 31].

Широку інформацію з фольклористики представлено у розділах «Наукова хроніка» і «Бібліографія», які за редагуванням М. Грушевського були постійними в часописі. Важливе значення мали повідомлення про матеріали з питань народознавства з інших українських та зарубіжних видань. Скажімо, В. Гнатюк систематично рецензував випуски російської періодики — «Живая старина», «Этнографическое обозрение», «Известия Отделения русского языка и словесности». Огляди публікацій з різних іноземних часописів, як уже було зазначено, робив З. Кузеля, активно співпрацюючи у бібліографічному відділі «Записок». Найчастіше він вибирав інформацію з публікацій, що з'являлися в Італії, Австрії, Німеччині, Франції. Скажімо, на 1909 рік чужоземна бібліографія, що стосувалася усієї української території, вже обіймала 10 000 заголовків [9, с. 362].

Із відходом М. Грушевського від редакторства (1913) структура «Записок НТШ» дещо змінилася.

Лише деякі томи вміщували певний інформативний матеріал (1926, т. 144—145; 1937, т. 153), інших — публікацій довідкового характеру, рецензій на праці з фольклористики у них уже не було.

Велику організаторську роботу в редакції «Записок» проводив, крім М. Грушевського та І. Франка, В. Гнатюк, котрий постійно налагоджував зв'язки з багатьма науковцями не лише українськими, а й зарубіжними, забезпечував «Записки» фольклорно-етнографічним матеріалом та розповсюджував часопис у наукових колах України і за рубежом. Документи того часу засвідчують, що як секретар НТШ, а згодом голова Етнографічної комісії В. Гнатюк займався обміном наукової літератури. Скажімо, до нього звертався російський дослідник М. Сперанський з Москви з проханням прислати окремі номери «Записок», де містяться дослідження проф. Колесси [4, с. 353]. Чеський історик та етнограф Л. Нідерле писав з Праги, що останні річні комплекти «Записок НТШ» для нього стали важкодоступними [4, с. 165]. Однак не завжди вчасно можна було одержати видання НТШ навіть у підросійській Україні, про що, зокрема, нерідко повідомляв Б. Грінченко з Чернігова: «Дякую за прислані мені книжки. Вони мені дуже здаються, бо саме тепер друкую новий том фольклорної прози. «Етнографічний збірник» у мене є тільки шість томів, «Етнографічних матеріалів» («Матеріали до української етнології». — Г. С.) є тільки перший том; «Записок наукових» не стає XXVIII т. і всіх після XXXIII. Коли б прислали на ту ж адресу, то вельми вдячний був би» [4, с. 83—84].

Методика, якою керувалася редакція «Записок» полягала у критичному відборі пропонованих до друку наукових матеріалів. Статті проходили попереднє обговорення, проводились дискусії, що спричинювало часто полеміку стосовно засадничо важливих питань, автори намагалися враховувати слушні зауваги рецензентів. Усе це підносило фаховий рівень часопису та його престиж у наукових колах.

Видавничою продукцією НТШ посідало одне з провідних місць поміж подібними закладами інших слов'янських народів. З наукового погляду видання Товариства не поступалися перед подібними зарубіжними. Вони охоплювали важливі царини науки і відіграли значну роль у розвитку фольклористики. Навколо часописів згуртувались у співпраці передо-

ві наукові сили розділеної на той час України та залучено широке коло зарубіжних авторів. Статті, надруковані в «Записках НТШ», одержали позитивні відгуки в іноземних часописах.

До Першої світової війни в НТШ видано 118 томів «Записок НТШ» із 155, що вийшли у Львові до 1939 року; 36 випусків «Етнографічного збірника» (із фактичних 39); 15 томів «Матеріалів до української етнології» (з усіх 22); 14 томів «Збірника філологічної секції» та ін. Така активна діяльність НТШ перед початком війни дає підстави прирівнювати товариство до академічної установи, яка зорганізувала та виховала наукові кадри українців, залишивши глибокий слід в історії української наукової думки. Велику цінність для дослідницьких студій мала також бібліотека НТШ, основу якої становили книжки і періодика, рукописні та архівні матеріали з обсягу україністики. Безпосередньо перед війною до бібліотеки надходили майже всі українські газети, що видавали в Європі й Америці. Подібних фондів української преси, як констатував довголітній секретар НТШ В. Гнатюк [5, с. 134], не було більше в ніякій іншій бібліотеці на українських теренах. Усе це засвідчує, що фольклористична робота в Галичині на той час проводилася фахово, систематично.

Темпи наукової діяльності помітно знизилися під час війни, коли НТШ перестало працювати в звичному форматі. 1914 рік, який мав бути ювілейним для товариства (планували відзначити століття свого патрона, Т. Шевченка і сорокаліття літературної праці І. Франка), не приніс очікуваних результатів. Дещо вдалося зробити, але збірник на честь І. Франка вийшов аж 1916 року після смерті поета. Під час окупації Львова російська влада не дозволяла проводити ніякої роботи в інституції: заборонені засідання, не працювала друкарня, призупинено видання наукової літератури. У зв'язку з цим керівництво товариства перенесло центр НТШ на деякий час (травень-вересень 1915 року) до Відня, де були більші можливості продовжити наукову й видавничу справу. До столиці Австрії переїхали В. Щурат, котрий виконував на той час обов'язки голови НТШ, Ф. Колесса, С. Рудницький. За допомогою кур'єра вони спрямовували діяльність «розірваного навіл» НТШ. Така ситуація стримувала накреслені ще до війни плани, тому цей період був малопродуктивним

для товариства. Та все-таки опубліковано, за підрахунками В. Гнатюка, 22 книжки і 6 зошитів [5, с. 82]. Цю справу, із запланованих 11 видань Етнографічної комісії вийшло всього 8.

У міжвоєнне двадцятиліття (1918—1939) поступово відновлювалася діяльність комісії НТШ, де зосереджувалася українська наука. Етнографічну комісію, яку очолював В. Гнатюк, а після його смерті Ф. Колесса, поповнили нові члени — І. Раковський, С. Рудницький, Г. Колдуняк, Я. Пастернак та інші. Однак і надалі постійно виникали проблеми з виданням фольклорних збірок, публікацій статей і досліджень через брак коштів. Польська влада, що настала в Галичині з кінця 1918 року, переслідувала все українське, не виділяла державної допомоги для науково-видавничої справи, забороняла навчання українською мовою в університеті, школі тощо. Незважаючи на такі умови, фольклористика поповнилася ґрунтовними студіями Ф. Колесси, серед яких новим словом у науці про усну словесність стали дослідження про генезу народних дум із голосінь, що заперечило усталену тезу (П. Житецького, В. Перетца) про напівкнижне та напівнародне походження кобзарських рецитацій. Учений наголосив на важливості синтетичного вивчення дум (поєднання словесного тексту з мелодією).

У 1920-ті роки появились узагальнюючі праці з історії української літератури, в яких розглянуто фольклор: «Начерк історії української літератури» (1920) Б. Лепкого, «Історія української літератури» О. Барвінського, «Історія української літератури» (1920—1924) М. Возняка. Епохальним явищем європейського зразка стала «Історія української літератури» М. Грушевського, перші томи якої вийшли у Львові 1923 року. Розгляд історії української словесності автор розпочав з фольклору, відвівши йому два томи. Праця вирізняється високим теоретичним рівнем, оригінальністю концепцій та добірністю ілюстративного матеріалу. Те, що М. Грушевському вдалося подати, за його ж словами, такий «розкішний образ обрядової поезії», він завдячував В. Гнатюкові, зокрема за цінне видання колядок і щедрівок, яким достатньо скористався у своїй монографії [6, с. 169.].

Заслужують на увагу глибокі наукові дослідження М. Возняка про фольклористичну діяльність «Руської трійці» — «У століття «Зорі» Маркіяна

Шашкевича» (1935—1936) і розвідки про Франка-фольклориста. Важливу роль у фольклористичній думці Галичини відіграли доробки К. Сосенка, І. Свенціцького (див.: [20]). Хоча міжвоєнне двадцятиліття й позначилося помітним спадом фольклористичних студій, все ж з'явилися цінні публікації, які до сьогодні не втратили своєї вартості.

Піднесенню наукового престижу сприяла співпраця з зарубіжними вченими. Чимало представників НТШ (Ф. Вовк, М. Грушевський, І. Франко, В. Гнатюк, З. Кузеля, Ф. Колесса, Я. Пастернак) досягли європейського рівня, їх обирали членами народознавчих, фольклористичних, антропологічних товариств у Петербурзі, Парижі, Відні, Берліні, Празі. Натомість дійсними членами НТШ у Львові ставали відомі зарубіжні дослідники (Ян Бодуен де Куртене, Еріх Бернекер, Олександр Брікнер, Олаф Брок, Любор Нідерле, Франц Пастернак, Макс Фасмер, Іван Шишманов, Ватрослав Ягич, Альфред Єнсен, Раймунд Кайндль, Шарль Сеньобо, Олексій Шахматов та ін. (див.: [11; 14, с. 464—509])).

Отже, в українській фольклористиці на кінець XIX — першій третині XX ст. зроблено значний поступ, важливим чинником якого стало НТШ. Знакову роль відіграла «велика трійця» (І. Франко, М. Грушевський, В. Гнатюк), що інтегрувала всесторонню працю на збирацькому, едиційному теоретико-дослідницькому рівнях. НТШ виявилось тією організацією, де зосередилися чималі наукові потуги, що розв'язували важливі проблеми, концепція яких відповідала академічним принципам. Воно змобілізувало культурну ідентичність нації, відновило крапці традиції нашої минувшини та прищепило до них здобутки загальнолюдської цивілізації.

1. Вовк Хв. Від редакції (Де що про теперішній стан і завдання української етнології) / Хведір Вовк // Матеріали до українсько-руської етнології. — Львів, 1899. — Т. 1. — С. V—XIX.
2. Возняк М. Ол. Кониський і перші томи «Записок». З додатком його листів до Митр. Дикарева / Михайло Возняк // Записки НТШ. — Львів, 1929. — Т. 150. — С. 339—390.
3. Возняк М. Останні зносини П. Куліша з галичанами. З додатком його листування з М. Павликом / Михайло Возняк // Записки НТШ. — Львів, 1928. — Т. 148. — С. 165—240.
4. Гнатюк В. Документи і матеріали (1871—1989) / упоряд. Я. Дашкевич, О. Купчинський, М. Кравець, Д. Пельц, А. Сисецький. — Львів, 1998. — 466 с.
5. Гнатюк В. Наукове товариство імені Шевченка у Львові (Історичний нарис першого 50-річчя — (1873—1923)) / Володимир Гнатюк ; вступ. слово В. Яніва ; 2-ге вид. — Мюнхен ; Париж, 1984. — 177 с.
6. Грушевський М. Академік Володимир Гнатюк (1871—1926) / М. Грушевський // Україна. — 1926. — Кн. 6. — С. 182—190.
7. Доманицький В. Піонер української етнографії З. Доленга-Ходаковський / В. Доманицький // Записки НТШ. — Львів, 1905. — Т. 65. — Кн. 3. — С. 1—43.
8. Дорошенко В. Огнище української науки: Наукове товариство імені Т. Шевченка / Володимир Дорошенко. — Нью-Йорк ; Філадельфія, 1951. — 116 с.
9. Колесса Ф. Огляд праць проф. д-ра Зенона Кузеля з обсягу етнографії й етнології / Філарет Колесса // Родина Колессів у духовному та культурному житті України кінця XIX—XX століття : зб. наук. праць та матеріалів. — Львів, 2005. — С. 357—363.
10. Кордуба М. Розвідки д-ра Раймунда Фридриха Кайндля з етнографії рускої / Мирон Кордуба // Записки НТШ. — Львів, 1896. — Т. 11. — Кн. 3. — С. 1—10.
11. Купчинський О. Де що про форми і напрями наукової і науково-видавничої діяльності НТШ. 1892—1940 роки (Міжнародний аспект) / Олег Купчинський // З історії Наукового товариства імені Шевченка. — Львів, 1997. — С. 16—23.
12. Перетц В. Пам'яті Павла Житецького / В. Перетц // Записки НТШ. — Львів, 1911. — Т. 102. — Кн. 2. — С. 5—10.
13. Сокіл Г. Розвиток української фольклористики в Галичині кінця XIX — початку XX ст. / Ганна Сокіл // Записки НТШ. Праці секції етнографії і фольклористики. — Львів, 2010. — Т. 259. — С. 406—422.
14. Сокіл Г. Українська фольклористика в Галичині кінця XIX — першої половини XX століття: історико-теоретичний дискурс. — Львів, 2011. — 588 с.
15. Студинський К. Наукове товариство ім. Шевченка у Львові, 1873—1928 / Кирило Студинський // Записки НТШ. — Львів, 1929. — Т. 150. — С. IX—XVIII.
16. Франко А. Григорій Ількевич як етнограф / Андрій Франко // Записки НТШ. — Львів, 1912. — Т. 109. — Кн. 3. — С. 91—122; Т. 110. — Кн. 4. — С. 123—156; Т. 111. — Кн. 5. — С. 117—139.
17. Франко І. Еміль Коритко, забутий слав'янський етнограф / І. Франко // Записки НТШ. — 1908. — Т. 86. — Кн. 6. — С. 82—122.
18. Франко І. З новим роком (1897) / Іван Франко // Франко І. Мозаїка. Із творів, що не ввійшли до Зібрання творів у 50 томах / Іван Франко ; упоряд.

- З.Т. Франко, М. Василенко. — Львів : Каменяр, 2001. — С. 356—368.
19. Франко І. З останніх десятиліть ХІХ в. / Іван Франко // Франко І. Мозаїка. Із творів, що не ввійшли до зібрання творів у 50-томах / Іван Франко ; упоряд. З.Т. Франко; М.Г. Василенко. — Львів : Каменяр, 2001. — С. 160—161.
20. Шутак О.С. Фольклористична думка в Галичині 20—30-х років ХХ століття (К. Сосенко, Ф. Колесса, І. Свенціцький) : автореф. дис. на здобуття наук. ступеня канд. філол. наук : спец. 10.01.07 «Фольклористика» / О.С. Шутак. — Львів, 2003. — 20 с.
21. Янів В. До джерел творчої енергії автора / Володимир Янів // Гнатюк В. Наукове товариство ім. Шевченка у Львові. (Історичний нарис першого 50-річчя — (1873—1923)) / Володимир Гнатюк ; вступ. слово В. Яніва ; 2-ге вид. — Мюнхен ; Париж, 1984. — С. 5—29.

Hanna Sokil

ON THE ROLE OF SHEVCHENKO
SCIENTIFIC SOCIETY IN THE HISTORY
OF UKRAINIAN FOLKLORE STUDIES
(In Society's 140th Anniversary)

In the article have been outlined all main stages in development as well as some conceptual foundations of Ukrainian folklore studies through the late XIX and the first third of the XX cc.

Principal attention has been paid to Society's organizing role in elaboration and consolidation of scientific approaches in systematized range of researches-work. Reviews of outstanding scholars' achievements, works by Ivan Franko, Mykhailo Hrushevsky, Volodymyr Hnatiuk as members of Society and promoters of folkloristic studies has been presented.

Keywords: Shevchenko Scientific Society, Ethnographic Commission of Shevchenko Scientific Society (1898—1939), classification, generalization, scientific principles.

Hanna Sokil

РОЛЬ НАУЧНОГО ОБЩЕСТВА
ИМ. ШЕВЧЕНКО В ИСТОРИИ
УКРАИНСКОЙ ФОЛЬКЛОРИСТИКИ
(к 140-летию создания Общества)

В статье обозначены основные этапы развития, концептуальные основы украинской фольклористики конца XIX — первой трети XX века. Подчеркивается организационная роль НОШ в становлении и утверждении научных подходов, систематической исследовательской работы. В контексте деятельности Общества освещается значение выдающихся представителей — И. Франко, М. Грушевского, В. Гнатюка как инициаторов фольклористического труда.

Ключевые слова: Научное общество им. Шевченко, Этнографическая комиссия НОШ (1898—1939), систематизация, обобщение, научные основы.